

Ministerie van EZK
Minister Wiebes
en
Ministerie van BZK
Minister Ollongren

datum
14 mei 2019
kenmerk
19.295
uw relatienummer
-
bijlage(n)
Rapportage Meldpunt
Energiealarm

Betreft: compensatie Energiebelasting lagere inkomens

Geachte heer Wiebes en mevrouw Ollongren,

Hierbij bieden wij u de rapportage 'Meldpunt Energiealarm' aan. In het najaar 2018 is de Woonbond de campagne Energiealarm gestart. In het kader van die campagne hebben wij een statistisch onderzoek laten uitvoeren en zijn een meldpunt gestart. Het doel van het statistische onderzoek was om inzichtelijk te maken welke invloed een hoge energierekening heeft op het leven van huurders en zicht te krijgen op de oorzaken van de hoge energierekeningen. Daarover hebben wij u op 6 februari jl. een brief met rapportage gestuurd. Daaruit kwam duidelijk naar voren dat er een vorm van compensatiebeleid nodig is. De analyse van verhalen van de huurders op het meldpunt versterken dat beeld.

De Woonbond is het Meldpunt Energiealarm gestart om een beeld te krijgen van de problemen waar huurders in slecht geïsoleerde huurwoningen in hun dagelijks leven tegenaan lopen. Dat leverde een scala aan schrijnende verhalen op. Er zijn meldingen binnengekomen van huurders met hoge rekeningen van soms wel rond de € 200 per maand die tegelijkertijd in erbarmelijke omstandigheden leven. Maar ook van huurders met een lagere rekening, die de verwarming nauwelijks aan durven te zetten en maar één keer per twee weken douchen uit angst voor een energierekening die zij onmogelijk kunnen betalen.

Ruim tweederde van de meldingen kwam van huurders in de corporatiesector. Bijna een vijfde huurt van een grotere commerciële verhuurder en een achtste huurt van een kleine particulier. Bijna alle meldingen gaan over slechte kwaliteit van de woningen (slechte isolatie en/of achterstallig onderhoud). Veel huurders kampen dan ook als gevolg van de slechte isolatie met hoge energierekeningen. Deze hoge rekeningen zijn er ondanks dat huurders heel veel doen om te besparen (zoals verwarming laag, kort en weinig douchen etc.) Ook is er een groep huurders die geen hoge rekening heeft doordat de besparingsmaatregelen zo ver gaan dat de leefomstandigheden niet prettig meer zijn. De maatregelen leiden soms zelfs tot gezondheidsproblemen bij deze huurders.

De grootste problemen die uit de meldingen naar voren komen zijn dan ook tocht en kou. Daar komt vaak schimmel uit voort en daarmee ongezond wonen. Veel huurders nemen zelf maatregelen (70%), leven zuinig (88%) en vragen om handelen van de verhuurder. Maar verhuurders blijken vaak onwillig en laten te veel liggen.

Het is niet mogelijk om op basis van de gegevens uit de meldingen te becijferen hoeveel huurders exact problemen hebben met hun energierekeningen en hoeveel daarvan er voor kiezen om in te leveren op een basisniveau van comfort. Opvallend is wel dat er veel meldingen zijn van mensen die

een lage energierekening weten te realiseren, maar tegelijkertijd vertellen over koud en spartaans wonen en leven. En zelfs met deze groep meegerekend zien we dat de gemiddelde energierekening van de melders in 2018 rond de € 155 ligt.

Kortom, de kwaliteit van de woningen laat echt te wensen over. Huurders hebben last van kou, tocht en schimmel. Ondanks dat zij zelf veel doen om te besparen (en daardoor vaak in onprettige en ongezonde omstandigheden leven) hebben zij hoge energierekeningen.

De Woonbond is het meldpunt gestart omdat er signalen waren van problemen van huurders met hun energierekening. Wij voorzagen dat deze problemen in 2019 flink zouden verergeren, door een enorme stijging van de ODE en de energiebelasting. Gelijktijdig werd er gesproken over het Klimaatakkoord. De Woonbond heeft bij gesprekken over het Klimaatakkoord aangegeven dat een verschuiving binnen de energiebelastingen zodanig vormgegeven moet worden dat specifiek de lagere inkomens worden ontzien. Deze meer inkomenspolitieke taak werd op het bord van het kabinet gelegd.

Wij constateren nu dat het kabinet hier nog vrijwel niets aan heeft gedaan. Het Klimaatakkoord draagt in mindere mate bij aan een groeiend probleem van armoede, maar het energiebeleid van dit kabinet doet dat wel in grote mate. Bij de presentatie van de doorrekening van het Ontwerp Klimaatakkoord heeft het kabinet aangekondigd in 2020 een verschuiving in de ODE te gaan doorvoeren. Daarbij zou het bedrijfsleven relatief meer van de kosten van de ODE gaan dragen dan zij nu doen. Eerste voorzichtige berekeningen laten zien dat in combinatie met het voornemen de ODE verder te verhogen voor iedereen, niet leidt tot een werkelijke daling van de energierekening van huishoudens. Erger nog, het doet ook niets aan het probleem dat juist de lagere inkomens door de stijging van energieprijzen bovenmatig hard worden getroffen. Dat beeld wordt bevestigd door de doorrekening van het CPB van het Ontwerp Klimaatakkoord. Deze laat helder zien dat juist de laagste inkomens de grootste achteruitgang van de koopkracht kunnen verwachten als gevolg van het klimaat- en energiebeleid van dit kabinet.

In de brief van 6 februari jl. heeft de Woonbond aan het kabinet laten weten dat zij gezien de ontwikkelingen en de vaststelling dat juist huurders die bovengemiddeld veel energie verbruiken, dringend moeten worden ontzien. De aanbevelingen uit die brief passen ook bij dit rapport:

- a. verhoog de huurtoeslag van huurders met één of meer kinderen;
- b. verhoog de algemene heffingskorting en het bijstandsinkomen in gelijke mate;
- c. bevries vanaf 2021 de huren van (eengezins)woningen met een F- of G-label. Compensatie voor de verhuurder kan plaatsvinden via een extra subsidie voor woningverbetering van dit type woningen conform de STEP-subsidie.

De precieze invulling van deze optionele compensatiemaatregelen vereist nog nader onderzoek, maar wij menen dat dit voorstel de scherpste randjes van de stijging van de belasting op gas voor bovengemiddeld verbruik onder de lagere inkomens af haalt. Wij beseffen dat dit geen eenvoudige maatregel is, maar de verhalen uit het Meldpunt Energiealarm laten keihard zien dat leven met energiearmoede ook bepaald niet eenvoudig is. Dit probleem vereist een serieuze inzet juist ook van uw kant. Wij verwachten niet minder.

Met vriendelijke groet,

Paulus Jansen
algemeen directeur Woonbond

c.c: Tweede Kamer – woordvoerders Wonen